

ประเด็น ยุทธวิธีทางทหารฉบับที่ T29	29 มิ.ย. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น ปฏิบัติการสงคราม	หลักการยับยั้งด้วยการทำลายล้างร่วมกัน : Mutual Assured Destruction (MAD)	
ประเด็นสำคัญ	- ต้นกำเนิดของ MAD และการกำหนดยุทธศาสตร์การยับยั้งเชิงรุก - โครงสร้างกองกำลังนิวเคลียร์และขีดความสามารถในการตอบโต้เชิงลึก - โครงสร้าง Triad ของชาติมหาอำนาจและการปรับตัวตามเทคโนโลยีใหม่ - การป้องปรามนิวเคลียร์ในบริบทภูมิรัฐศาสตร์ร่วมสมัย - การวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ หากรัฐเพื่อนบ้านของไทยกลายเป็นรัฐนิวเคลียร์	

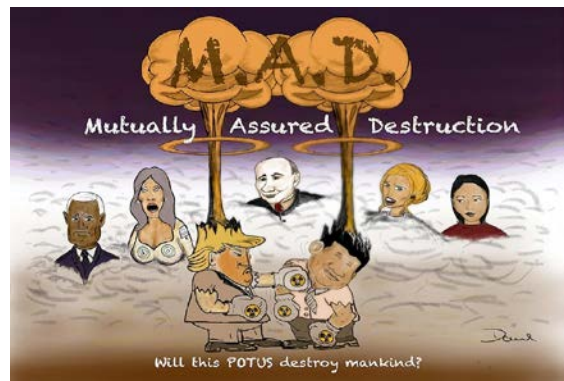
ต้นกำเนิดของ MAD และการกำหนดยุทธศาสตร์การยับยั้งเชิงรุก

หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 โลกเข้าสู่ยุคปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ที่ไม่จำเป็นต้องเผชิญหน้ากันในสมรภูมิรบจริงอีกต่อไป แต่ถูกกำหนดทิศทางผ่านความสามารถในการป้องปราม (deterrence capability) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการป้องปรามด้วยอาวุธนิวเคลียร์ (nuclear deterrence) ที่กลายเป็นศูนย์กลางของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งรัฐมหาอำนาจ การทิ้งระเบิดนิวเคลียร์ที่

ฮิโรชิมาและนางาซากิไม่ได้เพียงเปลี่ยนภูมิทัศน์ทางการทหาร แต่ยังกำหนดกติกาใหม่ของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต

แนวคิด Mutual Assured Destruction (MAD) ถือกำเนิดขึ้นจากหลักนิยมที่ว่า “การทำลายศัตรูต้องมีต้นทุนที่เท่ากับการทำลายตัวเอง” กล่าวอีกนัยหนึ่ง หากรัฐหนึ่งใช้อาวุธนิวเคลียร์โจมตีศัตรูก่อน อีกฝ่ายต้องมีขีดความสามารถในการปฏิบัติ การตอบโต้ (retaliatory strike) ที่เด็ดขาด และมีประสิทธิภาพจนสามารถบรรลุผลการทำลายล้างเชิงยุทธศาสตร์อย่างสมบูรณ์ แนวคิดนี้ทำให้ทั้ง 2 ใช้อำนาจในยุคสงครามเย็นไม่กล้าเข้าสู่ระดับการใช้กำลังที่นำไปสู่สงครามนิวเคลียร์โดยตรง และเลือกใช้การป้องปรามผ่านการแสดงศักยภาพ (show of force) และการวางกำลัง (force posture) แทน

MAD ไม่ใช่แค่แนวคิดเชิงทฤษฎี แต่ถูกพัฒนาเป็นแนวทางปฏิบัติการในระดับ grand strategy โดยกำหนดให้การจัดโครงสร้างกองกำลังนิวเคลียร์ต้องสามารถ “อยู่รอดได้จากการโจมตีครั้งแรก” (first-strike survivability) และสามารถ “ตอบโต้ในรอบสอง” (second-strike capability) ได้ด้วยการโจมตีที่แน่นอนและครอบคลุม ภายใต้หลักนิมดังกล่าว รัฐผู้ถือครองอาวุธนิวเคลียร์จะต้องลงทุนในโครงสร้างการควบคุมบัญชาการ (command and control) ระบบสื่อสารยุทธศาสตร์ (strategic communications) และโครงสร้างพื้นฐานด้านการเตือนภัยล่วงหน้า

(early warning system) เพื่อรองรับปฏิบัติการตอบโต้ทันที โดยไม่ขึ้นอยู่กับความตัดสินใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จากมุมมองของการสงครามแบบบูรณาการ (integrated warfare), MAD ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือป้องปรามเชิงรุก (offensive deterrence) ที่อิงกับจิตวิทยาความกลัวและความไม่แน่นอนของผู้บังคับบัญชาอีกฝ่าย รัฐมหาอำนาจจึงต้องรักษาสถานะความพร้อมรบตลอดเวลาในระดับ alert level 1 หรือ DEFCON 2 ในบางช่วง ซึ่งหมายถึงการเตรียมพร้อมสำหรับปฏิบัติการนิวเคลียร์ในระดับ operational launch

ในยุทธศาสตร์สงครามยุคใหม่ซึ่งให้ความสำคัญกับ time dominance และ survivability มากกว่าจำนวนกำลังพลหรือขีดความสามารถเชิงปริมาณ แนวคิด MAD จึงเป็นกลไกแห่ง “สันติภาพเชิงอำนาจ” ที่แฝงอยู่ภายใต้เงาแห่งหายนะ และกลายเป็นหลักนิยมหลักในยุทธศาสตร์ระดับชาติของสหรัฐฯ รัสเซีย และจีนในเวลาต่อมา

โครงสร้างกองกำลังนิวเคลียร์และขีดความสามารถในการตอบโต้เชิงลึก

เพื่อให้ Mutual Assured Destruction ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดองค์ประกอบกองกำลังนิวเคลียร์จะต้องมีความยืดหยุ่น (flexibility), ความอยู่รอด (survivability), และความสามารถในการเจาะ

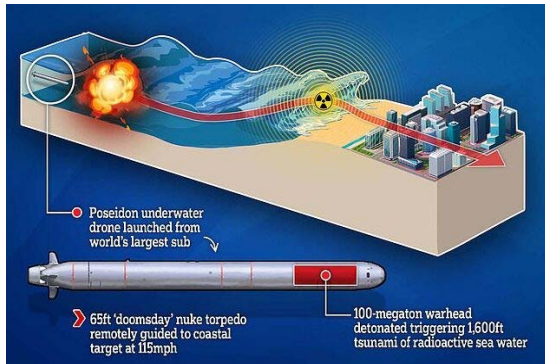
ระบบป้องกันของข้าศึก (penetration capability) รูปแบบกองกำลังที่ตอบโต้ภัยเหล่านี้ได้ดีที่สุดคือ “Nuclear Triad” หรือโครงสร้างสามเหลี่ยมกำลังรบ ประกอบด้วย ขีปนาวุธข้ามทวีปภาคพื้นดิน (ICBM – Intercontinental Ballistic Missiles), เครื่องบินทิ้งระเบิดเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Bombers) และเรือดำน้ำติดขีปนาวุธนิวเคลียร์ (SLBM – Submarine-Launched Ballistic Missiles)

ขีปนาวุธ ICBM ทำหน้าที่เป็น backbone ของ การตอบโต้นิวเคลียร์ระดับชาติ มีระยะยิงมากกว่า 5,500 กิโลเมตร และสามารถติดตั้งหัวรบหลายหัวแบบ MIRV (Multiple Independently-targetable Reentry Vehicles) ซึ่งสามารถโจมตีเป้าหมายหลายแห่งพร้อมกัน ในคลื่นเดียว จุดแข็งของ ICBM คือความเร็วและความแม่นยำ แต่จุดอ่อนคือฐานยิงภาคพื้นดินที่สามารถถูกทำลายได้หากศัตรูยิงก่อนการออกแบบฐานยิงต้องอยู่ในระดับ hardened silos และสามารถยิงตอบโต้ได้ภายในไม่กี่นาทีหลังตรวจพบการโจมตี

องค์ประกอบที่สองคือเครื่องบินทิ้งระเบิดแบบยุทธศาสตร์ เช่น B-52, B-1B, หรือ Tu-95 ซึ่งมีความยืดหยุ่นในการเลือกเป้าหมายและสามารถยกเลิกภารกิจกลางทางได้หากสถานการณ์เปลี่ยนแปลง เครื่องบินเหล่านี้สามารถบรรทุกระเบิดนิวเคลียร์แบบ gravity bombs หรือขีปนาวุธร่อน (cruise missiles) ที่มีระยะยิงไกลกว่าพันกิโลเมตร ปฏิบัติการของเครื่องบินทิ้งระเบิดจึงอยู่ในระดับ flexible response และเป็นองค์ประกอบสำคัญของ “ขั้นตอนการตอบโต้แบบเลือกเป้าหมาย” (targeted retaliation)

องค์ประกอบสุดท้ายคือ เรือดำน้ำติดขีปนาวุธนิวเคลียร์ (SSBN – Nuclear Ballistic Submarine) ซึ่งถือเป็น “กองกำลังตอบโต้ระดับ strategic reserve” โดยแท้จริง เนื่องจากการล่องเรือแบบเงียบงันในมหาสมุทร

ทำให้ไม่สามารถตรวจจับได้ง่าย SSBN ของประเทศมหาอำนาจ มักติดตั้งขีปนาวุธ Trident II หรือ Bulava ที่สามารถทำลายเป้าหมายได้ภายใน 30 นาทีจากจุดยิง ปฏิบัติการของ SSBN จึงเป็นหลักประกันว่าไม่ว่าอีกฝ่ายจะโจมตีก่อนหรือไม่กองกำลังตอบโต้จะยังคงอยู่

ในด้านระบบควบคุมคำสั่ง การใช้ระบบ C3I (Command, Control, Communications, and Intelligence) ที่ซับซ้อน

เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้คำสั่งยังสามารถถ่ายทอดจากผู้นำระดับสูงไปยังหน่วยยิงได้ทันทีภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน โซเวียตได้พัฒนาระบบ Perimeter หรือ Dead Hand ที่สามารถสั่งการยิงแบบอัตโนมัติหากตรวจพบว่า ศูนย์กลางบัญชาการถูกทำลายไปแล้ว ความน่าเชื่อถือของระบบตอบโต้เชิงลึกแบบนี้คือเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้แนวคิด MAD มีพลังในการป้องปราม

ความน่ากลัวของ MAD จึงไม่ได้อยู่ที่จำนวนหัวรบ แต่คือความมั่นใจของศัตรูว่าการโจมตีล่วงหน้าจะไร้ผล และจะถูกโจมตีตอบโต้กลับแบบ total destruction อย่างแน่นอน ยุทธศาสตร์การป้องปรามยุคใหม่จึงมุ่งสู่การพัฒนาขีดความสามารถตอบโต้ที่แน่นอน (credible retaliation), ความคล่องตัวในการกำหนดเป้าหมายใหม่ (adaptive targeting) และการกระจายระบบควบคุมคำสั่งให้สามารถดำรงภาวะพร้อมรบแม้ใน worst-case scenario จึงไม่ใช่แค่การพัฒนาระเบิด แต่คือการพัฒนากระบวนนำส่งระเบิดที่สามารถเจาะทะลุการป้องกัน และตอบสนองได้อย่างแม่นยำภายในเวลาอันสั้น

วิวัฒนาการของระบบนำส่งความเร็วเหนือเสียงและแนววิถีใหม่ แม้แนวคิด Mutual Assured Destruction (MAD) จะพึ่งพาขีดความสามารถในการตอบโต้นิวเคลียร์ผ่านโครงสร้าง Nuclear Triad แต่ในยุคที่เทคโนโลยีป้องกันพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว “ระบบนำส่ง” กลับกลายเป็นตัวแปรที่สามารถบั่นทอนเสถียรภาพของการป้องปราม ได้โดยตรง โดยเฉพาะหากอาวุธหลักกระบวนเตือนภัยล่วงหน้าและเจาะทะลุการสกัดกั้นก่อนที่ฝ่ายตรงข้ามจะมีเวลาตอบโต้

หนึ่งในแนวโน้มสำคัญคือการพัฒนา ขีปนาวุธความเร็วเหนือเสียงแบบวิถีต่ำ (sub-orbital hypersonic glide vehicles) เช่น Avangard (รัสเซีย), DF-ZF (จีน) และ AGM-183 ARRW (สหรัฐฯ) ซึ่งมีจุดเด่นที่สำคัญ

- **ไม่ออกสู่อวกาศ:** ลดโอกาสในการถูกตรวจจับช่วงต้นโดยระบบ Early Warning เดิม
- **ความเร็วระดับ Mach 5+:** บีบเวลาในการตัดสินใจของฝ่ายตรงข้ามให้เหลือไม่กี่นาที
- **สามารถเปลี่ยนทิศทางการบิน:** ทำให้ระบบต่อต้านขีปนาวุธคาดการณ์เป้าหมายล่วงหน้าได้ยาก
- **เพิ่มโอกาสสำเร็จของการโจมตีครั้งแรก (first-strike):** คุกคามโครงสร้าง MAD ที่ตั้งอยู่บนความสามารถตอบโต้

ขณะเดียวกัน การพัฒนา MIRV แบบขับเคลื่อนหลักตัวเอง เช่น RS-28 Sarmat และ DF-41 ยิ่งทำให้การป้องกัน ยากขึ้นอีกระดับ เนื่องจากหัวรบแต่ละลูกสามารถเปลี่ยนทิศทางการอัตโนมัติในชั้นบรรยากาศ เพิ่มโอกาสในการทะลุผ่านระบบป้องกันแบบเดิม

ภายใต้บริบทดังกล่าว การป้องปรามยุคใหม่จึงต้องปรับตัวจากการสะสม “จำนวนหัวรบ” ไปสู่การสร้าง ระบบบัญชาการที่ไม่สามารถถูกทำลายพร้อมกันในครั้งเดียว (non-decapitable system) และมี resilience เพียงพอให้การตอบโต้ยังสามารถเกิดขึ้นได้แม้ศูนย์กลางบัญชาการหลักจะถูกโจมตี

โครงสร้าง Nuclear Triad และการปรับตัวตามเทคโนโลยีใหม่ แม้ Nuclear Triad จะเริ่มต้นในสหรัฐอเมริกา แต่รัฐมหาอำนาจอื่น ๆ ต่างพัฒนาโครงสร้างที่ใกล้เคียงกันเพื่อรักษา **second-strike capability** และคานดุลอำนาจเชิงยุทธศาสตร์

- **สหรัฐอเมริกา:** มี Triad ที่แข็งแกร่งที่สุด โดยใช้ ICBM Minuteman III, เครื่องบินทิ้งระเบิด B-52, B-2 (และ B-21 ในอนาคต), รวมถึงเรือดำน้ำ Ohio-class SSBN ที่ติดตั้งขีปนาวุธ Trident II D5

- **รัสเซีย:** เน้นขีปนาวุธภาคพื้น เช่น RS-24 Yars และ Topol-M, เครื่องบิน Tu-160 และ Tu-95, และ เรือดำน้ำ Borei-class ติดตั้ง Bulava

- **จีน:** จากเดิมที่มีเพียง ICBM DF-5, DF-31, ได้เพิ่มขีดความสามารถผ่านเรือดำน้ำ Type 094 (Jin-class) และ กำลังพัฒนา Type 096 กับขีปนาวุธ JL-3

สำหรับบางประเทศที่ยังไม่ครอบคลุมโครงสร้างทั้งสาม

- **เกาหลีเหนือ:** มี ICBM Hwasong-17 ที่ยิงถึงสหรัฐฯ แต่ยังขาด SSBN และเครื่องบินทิ้งระเบิดยุทธศาสตร์ที่พร้อมรบ

- **อินเดีย:** มี SLBM บนเรือ Arihant-class และ ICBM Agni V แต่ยังอยู่ระหว่างพัฒนาระบบบัญชาการและ early warning ที่มีประสิทธิภาพ

การป้องปรามนิวเคลียร์ในบริบทภูมิรัฐศาสตร์ร่วมสมัย

ยุทธศาสตร์ MAD ยังคงมีผลโดยตรงต่อภูมิรัฐศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 แม้ว่าความตึงเครียดระหว่างข้ามมหาอำนาจจะลดลงภายหลังสงครามเย็น แต่การขยายขีดความสามารถด้านนิวเคลียร์ของรัฐใหม่ ๆ เช่น จีน เกาหลีเหนือ ปากีสถาน และอินเดีย ทำให้โครงสร้างการยับยั้งแบบดั้งเดิมจำเป็นต้องได้รับการประเมินใหม่ ยุทธศาสตร์ MAD แบบสมัยสงครามเย็นซึ่งตั้งอยู่บนความเท่าเทียมของศักยภาพในการตอบโต้ (strategic parity) ระหว่างสองฝ่ายอาจไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงอำนาจในยุคพหุขั้วได้อย่างครบถ้วนอีกต่อไป

ตัวอย่างเช่น สาธารณรัฐประชาชนจีนกำลังขยายกำลังนิวเคลียร์อย่างต่อเนื่องทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อบรรลุ **Second Strike Capability** ที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น แม้ว่าจีนจะยึดหลักนโยบาย No First Use (NFU) มาโดยตลอด แต่การที่จีนพัฒนา ICBM รุ่นใหม่ เช่น DF-41 ซึ่งสามารถบรรทุกหัวรบหลายลูก และมีระยะยิงครอบคลุมทวีปอเมริกาเหนือ แสดงให้เห็นว่าจีนต้องการบรรลุ **credible deterrence** ในระดับ **global strike** ขณะเดียวกันเกาหลีเหนือก็แสดงศักยภาพในการยิงขีปนาวุธพิสัยไกลหลายครั้งที่สามารถบรรลุขีดความสามารถในการโจมตีถึงดินแดนของสหรัฐอเมริกา แม้ยังขาดระบบควบคุมคำสั่งและความอยู่รอดในระดับเดียวกับ MAD แท้จริง

สำหรับประเทศที่อยู่ในระดับ **regional deterrence** เช่น อินเดียและปากีสถาน การครอบครองอาวุธ

นิวเคลียร์ได้เปลี่ยนสมการการป้องกันแบบเดิมให้กลายเป็นสงครามในมิติการใช้กำลัง (coercive posture) ที่ผสมผสานระหว่าง conventional warfare กับ nuclear threshold โดยมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดปฏิบัติการแบบ tactical nuclear engagement หากไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม กรณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเสี่ยงของ “deterrence stability” ในบริบทของภูมิภาคที่มี

ประวัติความขัดแย้งยืดเยื้อ

นอกจากนี้ MAD ยังถูกนำไปประยุกต์ใช้ในระดับจิตวิทยาสาธารณะ (strategic signaling) เพื่อสร้างแรงกดดันทางการเมืองหรือยับยั้งการแทรกแซงจากมหาอำนาจในระดับยุทธศาสตร์ เช่น แนวทางของอิสราเอลที่ไม่ยืนยันหรือปฏิเสธสถานะการครอบครองนิวเคลียร์ (nuclear ambiguity) แต่ยังสามารถป้องกันการรุกรานได้ในทางปฏิบัติ ส่วนสหรัฐฯ และรัสเซีย ยังคงรักษาขีดความสามารถแบบ full-spectrum deterrence ซึ่งครอบคลุมทั้ง counterforce, countervalue และ launch-on-warning

ในยุคที่ระบบ AI, การสื่อสารผ่านดาวเทียม และอาวุธอัตโนมัติกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของกองกำลังนิวเคลียร์ ความน่าเชื่อถือของยุทธศาสตร์ MAD ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอาวุธเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป หากแต่ขึ้นกับความสามารถในการ ควบคุมคำสั่ง และ หลีกเลี่ยงความผิดพลาดของมนุษย์และระบบ

แนวคิดนี้สะท้อนอย่างชัดเจนในภาพยนตร์คลาสสิก WarGames (1983) ซึ่งเล่าถึงกรณีที่คอมพิวเตอร์ของกองบัญชาการ NORAD ประมวลผลผิดพลาดว่า “สงครามนิวเคลียร์ได้เริ่มขึ้นแล้ว” หลังเด็กวัยรุ่นคนหนึ่งแฮกเข้าสู่ระบบโดยไม่ตั้งใจ ความตึงเครียดทวีคูณเมื่อระบบ AI เตรียมสั่งยิงอาวุธโดยไม่มี การตัดสินใจของมนุษย์ ความน่ากลัวจึงไม่ได้อยู่ที่ชิปนาวิค แต่คือ การที่ระบบอัตโนมัติไม่สามารถแยกแยะความจริงจากการจำลองสถานการณ์ได้ และ ไม่มีความสามารถในการ “หยุดคิด” หรือ “ย้อนกลับ”

ในทำนองเดียวกัน The Sum of All Fears (2002) ที่ดัดแปลงจากนิยายของ Tom Clancy แสดงให้เห็นว่าแม้ระบบสั่งการจะยังอยู่ในมือมนุษย์ แต่ความเข้าใจผิดระหว่างผู้นำของมหาอำนาจ ก็สามารถนำไปสู่การตัดสินใจตอบโต้เชิงยุทธศาสตร์ที่ผิดพลาด (strategic miscalculation) ได้เช่นกัน เมื่อผู้ก่อการร้ายลอบใช้หัวรบนิวเคลียร์เก่าจากยุคสงครามเย็นโจมตีสหรัฐฯ และปลุกปฏิกิริยาโต้กลับจากรัสเซีย ภายใต้อสมมติฐานที่ผิดพลาดว่าอีกฝ่ายเป็น

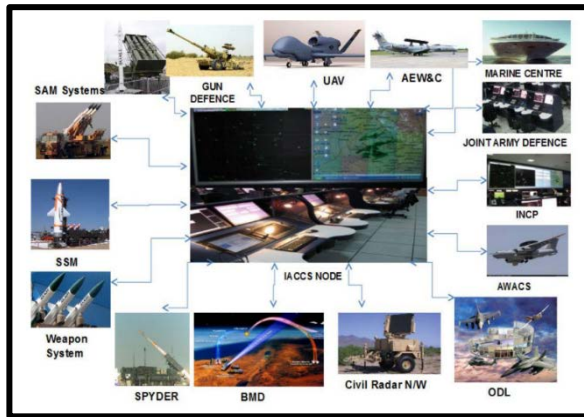

ทั้งสองกรณีสะท้อนร่วมกันว่า จุดอ่อนที่แท้จริงของยุทธศาสตร์นิวเคลียร์คือ “ความผิดพลาดของมนุษย์” และ “ระบบที่ขาดกลไกตรวจสอบก่อนตัดสินใจขั้นสูงสุด” ดังนั้นการป้องปรามที่ยั่งยืนไม่ใช่แค่เรื่องของศักยภาพทำลายล้าง แต่คือ การสร้างระบบบัญชาการที่เชื่อถือได้ในภาวะวิกฤต และการรักษาคุณภาพทางจิตวิทยาระหว่างมหาอำนาจ

การวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ หากรัฐเพื่อนบ้านของไทยกลายเป็นรัฐนิวเคลียร์

ในบริบทของประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ของรัฐเพื่อนบ้านยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการ แต่ภัยคุกคามเชิงศักยภาพจากรัฐที่มีความสามารถในการโจมตีนิวเคลียร์ เช่น จีน หรือเกาหลีเหนือ รวมถึงความไม่แน่นอนในอนาคตของรัฐอย่างเวียดนามหรือเมียนมาร์ ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องวางยุทธศาสตร์ความมั่นคงระดับชาติที่มีความสามารถในการดำรงเสถียรภาพภายใต้ภาวะ “nuclear shadow”

สิ่งสำคัญอันดับแรก คือ การพัฒนาสถาปัตยกรรมด้านการป้องปราม “deterrence architecture” ที่ไม่จำเป็นต้องครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ แต่สามารถดำรงความน่าเชื่อถือในการตอบโต้หรือทำให้ศัตรูไม่สามารถบรรลุผลทาง

ยุทธศาสตร์ได้แม้โจมตีก่อน โดยผ่านระบบ Early Warning Radar (EWR), ศูนย์ควบคุมการเตือนภัยระดับ theater command, และการผสมผสานข้อมูลจากเครือข่ายพันธมิตร เช่น USINDOPACOM หรือหน่วยงาน ISR ของญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ สำหรับบริบทของไทย จุดเน้นต้องอยู่ที่การพัฒนา capability ด้าน C4ISR (Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, Surveillance and Reconnaissance) เพื่อให้สามารถดำเนิน

ปฏิบัติการป้องกันล่วงหน้าและการวางกำลังเชิงยับยั้งในระดับปฏิบัติการร่วม (joint operational deterrence) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรมีการวางระบบ cyber denial & deception เพื่อสร้างความไม่แน่นอนต่อศัตรูในการประเมินศักยภาพของไทย และเพิ่มโอกาสในการรอดจากการโจมตีเชิงป้องกันแบบ first-strike

อีกหนึ่งแนวทางคือการพัฒนา “Strategic Partnership Doctrine” โดยร่วมมือกับประเทศที่มีขีดความสามารถนิวเคลียร์ใน การแลกเปลี่ยนข้อมูลเชิงลึกด้าน missile trajectory analysis, launch detection และระบบบัญชาการผ่านโครงข่ายดิจิทัลร่วมซึ่งจะทำให้ไทยสามารถเข้าใจทิศทางการคุกคามและตอบสนองได้แบบ real-time ในกรอบปฏิบัติการหลายมิติ (multi-domain operations)

ในเชิงยุทธศาสตร์เชิงจิตวิทยา (strategic psychology) ประเทศไทยควรส่งสัญญาณต่อรัฐเพื่อนบ้านว่า แม้ไม่มีขีดความสามารถในการตอบโต้ด้วยนิวเคลียร์ แต่ยังสามารถบั่นทอนเป้าหมายยุทธศาสตร์ของศัตรูได้ผ่าน hybrid defense, asymmetric retaliation และการทำลายศูนย์กลางบัญชาการควบคุมผ่าน cyber kinetic action การเตรียมกำลังรบจึงไม่ใช่เพียงการป้องกันชายแดน แต่คือความไม่แน่นอนที่ศัตรูประเมินสถานการณ์ผิดพลาดจนไม่กล้าเสี่ยงกดปุ่มยิง

ท้ายที่สุดภายใต้เงื่อนไขที่รัฐเพื่อนบ้านมีขีดความสามารถด้านนิวเคลียร์ ประเทศไทยควรหลีกเลี่ยงการเข้าสู่ **competitive armed race** แต่ต้องยกระดับขีดความสามารถในการ “**ป้องปรามแบบอสมมาตร**” โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยไม่ใช่เป้าหมายแรกในกรณีเกิด **escalation** ของวิกฤตการณ์ข้ามพรมแดน และสามารถดำรงเสถียรภาพของชาติภายใต้ความกดดันระดับ **strategic intensity** ได้อย่างมั่นคง

ในยุคใหม่ของการป้องปรามนิวเคลียร์ การพัฒนาระบบนำส่ง (delivery systems) กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่เปลี่ยนโฉมแนวคิด Mutual Assured Destruction (MAD) จากเดิมที่เน้น “จำนวนหัวรบ” ไปสู่ “ความสามารถในการเจาะทะลุและรอดจากการสกัดกั้น” โดยมีความก้าวหน้า 3 ด้านหลักคือ:

1. **Hypersonic Glide Vehicles (HGV)** เดินทางเร็วกว่า Mach 5 และเปลี่ยนทิศทางกลางอากาศได้ลดเวลาเตือนภัยและเพิ่มโอกาสโจมตีสำเร็จ
2. **Maneuverable MIRV** หัวรบหลายลูกที่สามารถหลบเลี่ยงการสกัดกั้นได้อย่างอิสระ สร้างภาระเกินขีด (overload) ให้กับระบบป้องกัน
3. **Quasi-ballistic & depressed trajectory missiles** ใช้วิถีบินต่ำ ยากต่อการตรวจจับ ทำให้ฝ่ายตรงข้ามมีเวลาตอบโต้สั้นลง

ทั้งหมดนี้ทำให้ยุทธศาสตร์การป้องปรามต้องปรับไปสู่การใช้ **AI targeting, distributed command**, และระบบที่ **ไม่สามารถถูกโจมตีพร้อมกันได้** เพื่อคงความสามารถในการตอบโต้ได้อย่างมั่นคง.

“Now I am become Death, the destroyer of worlds.” คำกล่าวของ J. Robert Oppenheimer ไม่เพียงสะท้อนถึงความสำเร็จของอำนาจทำลายล้างเชิงวิทยาศาสตร์เท่านั้น หากแต่เป็นคำเตือนของผู้ที่ได้เห็นขีดสุดของอำนาจมนุษย์ ศักยภาพทางทหารระดับยุทธศาสตร์ไม่ควรถูกใช้อย่างพลีผลไม่ว่าจะด้วยอารมณ์ ความกลัว หรือการคำนวณผิดพลาด เพราะผลลัพธ์ไม่ใช่เพียง “สงคราม” แต่คือ “จุดจบของอารยธรรม” และการล่มสลายของชาติในแบบที่มนุษย์เคยรู้จัก

และไม่ว่าใครจะเป็นฝ่ายชิงโจมตีก่อน หรือเป็นผู้ตอบโต้ทีหลัง... ก่อนจะตัดสินใจกดปุ่มใด ๆ คำถามสำคัญที่โลกต้องเผชิญคือ “ใครกันแน่ที่จะเป็นผู้ชนะที่แท้จริง?” เพราะในความเป็นจริงแล้ว... อาจไม่มี “ใคร” เหลืออยู่ให้ชื่นชมกับสิ่งที่เรียกว่า “ชัยชนะ” ได้เลย...

พ.อ.อรรถพร ประชานุกุล

อจ.สยผ.วทบ.

อ้างอิง :

- Brodie, B. (1946). The Absolute Weapon: Atomic Power and World Order. Yale Institute of International Studies. สืบค้นจาก: <https://www.rand.org/pubs/classics/absolute-weapon.html>
- Brennan, D. (1962). Mutual Assured Destruction (MAD) and Nuclear Strategy. Hudson Institute. สืบค้นจาก: <https://www.hudson.org/research/mutual-assured-destruction>
- U.S. Strategic Command. (2024). Command and Control of Strategic Forces. United States Strategic Command. สืบค้นจาก: <https://www.stratcom.mil/Capabilities/Command-Control/>